

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-72>

УДК 793.5/7(745/749)

Яцеленко А.А., Баканча Л.А.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПОЄДНАННЯ ДЖАЗ-ТАНЦЮ З ІНШИМИ СТИЛЯМИ В ХОРЕОГРАФІЇ

Анотація. У статті представлено внесок джазового стилю в сучасне мистецтво. Також завдяки синтезу джаз-танцю та іншого сучасного напрямку утворились новітні форми та стилі в хореографії. Розглядаються детально такі стилі танцю як: джаз-модерн, джаз-фанк, афро-джаз, джаз-фольк, бродвейський джаз, які поєднали в собі два різних або схожих між собою стилі. А також відомі хореографи які працювали і досліджували новітні форми танцю, та просували їх на теренах нашої країни. З'ясовано які основні танцювальні тенденції в сучасній хореографії популярні серед молоді. Досліджено звідки пішли новітні форми стилів та чи популярні вона на території України, також особливості виконання того чи іншого танцю. Джаз танець може поєднуватись з багатьма стилями та напрямками в хореографії, так як включає в себе балетну техніку та модернові рухи.

Ключові слова: хореографічне мистецтво, сучасний танець, джаз-танець, синтез, стиль, мистецтво.

Yatselenko Andriy, Bakancha Larisa

Ivan Franko National University of Lviv

COMBINING JAZZ DANCE WITH OTHER STYLES IN CHOREOGRAPHY

Summary. The article presents the contribution of jazz style to contemporary art. Also due to the synthesis of jazz dance and other modern trends, the latest forms and styles in choreography were formed. Such dance styles as jazz-modern, jazz-funk, afro-jazz, jazz-folk, Broadway jazz, which combined two different or similar styles, are considered in detail. As well as famous choreographers who worked and researched the latest forms of dance, and promoted them in our country. All youth dance trends come from jazz dance, as jazz is the main embodiment of the emotions and charisma of the dancer, as well as the manner of performing a movement. Jazz dance can be combined with many styles and directions in choreography, as it includes ballet technique and modern movements. The main dance trends in modern choreography are popular among young people. It is investigated where the newest forms of styles came from and whether it is popular in Ukraine, as well as the peculiarities of performing a particular dance. Most choreographers study the direction of jazz as a basis for modern choreography, and often use it in their productions and performances. Scientists who have studied the jazz direction and the synthesis of various arts are also considered. So the synthesis of art is not fully explored, there is a lack of materials about the history of a particular style of dance, it is important to clearly and in a new way to approach the study of modern dance in general. The study of the theme of synthesis revealed the creation by choreographers of new dissimilar dance styles that are gaining popularity abroad and in our country. Analyzing the styles of jazz dance, it can be argued that dancers and students of studios and vocational schools have the opportunity to gain unique knowledge and experience in these latest forms of dance, and especially in jazz dance. Peculiarities of synthesis of different directions are investigated. In modern choreographic art, the purpose of creating the latest forms and styles is to create a new one a dance system that would have popularity and influence on future generations. It should be noted that scientists have researched and made a significant contribution to modern dance, in general, and jazz dance and synthesis of styles.

Keywords: choreographic art, modern dance, jazz dance, synthesis, style, art.

Постановка проблеми. В часи сучасної перебудови у мистецтві також відбуваються зміни. Це стосується і хореографічного мистецтва загалом, адже постановники шукають нові форми і стилі. В сучасній хореографії переважає джаз танець, і є одним з головних стилів завдяки якому утворились нові течії в танці.

Головні аспекти при створенні хореографії в наш час це – щось нове та оригінальне, яке б мало свою манеру виконання і було б популярне серед молоді. Такий стиль танцю як джаз зустрічається дуже часто в хореографії, так як йому притаманна свобода тіла під час танцю і часткова відмова від класичних канонів. Але хореографи на цьому не зупинились і вирішили поєднувати декілька стилів в один. Так виникають нові форми і стилі танцю, такі як: джаз-модерн, афро-джаз, джаз-фольк, джаз-фанк, бродвейський джаз. Які набули популярності в багатьох країнах в тому числі і в Україні, ці стилі швидко розвиваються і вдосконалюються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як і в інших видах мистецтва так і в хореографії відбувається пошук нових стилів і форм. Здійснюється загальний погляд на джаз-танець в цілому, і завдяки поєднанню джазу та інших стилів виникають нові техніки в хореографії.

Вивчаючи дану тему можна стверджувати що значний внесок в уявлення синтезу джаз танцю з іншими стилями в хореографії досліджували такі науковці як: Т. Драч «Становлення суміжних з модерном напрямів хореографії в Україні», В. Нікітін «Модерн-джаз танець». Впродовж наукової діяльності багато праць про сучасну хореографію і джаз танець, а також синтез сучасних стилів танцю досліджує О. Плахотнюк і його наукові праці: «Сценічні та побутові форми джаз-танцю», «Фольк-джаз-танець у контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва України», «Проблематика розуміння природи афро-джаз-танцю» та «Джаз-танець у контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва України».

Мета статі: проаналізувати і узагальнити нові форми і стилі в сучасній хореографії, які утворились завдяки синтезу джаз танцю та інших стилів танцю.

Завдання дослідження: аналізувати внесок джазового танцю в сучасне мистецтво; навести сучасні напрямки в хореографії, які поєднують в собі джаз-танець та інші новітні форми та стилі.

Виклад основного матеріалу. Джаз являється одним з найпопулярніших стилів не тільки в музиці, а й в хореографії. В нашій державі джаз став розвиватись не так і давно, наприкінці XX століття завдяки хореографам які шукали нові напрямки і натхнення у колег із закордону.

В Україні почали розвивати глобально джаз-танець О. Плахотнюк, Х. Шишкарьова і Т. Винокурова. Вони відкривають свої школи і навчають та передають інформацію з початків і до професійного рівня [1, с. 152].

Якщо розібрати стиль джаз-модерн-танець то можна точно сказати, що в ньому поєднуються два схожі за собою стилі танцю, а саме техніка класичного танцю і африканські танці. На даний час цей стиль вивчають у всіх вищих закладах які вивчають хореографію. Притаманні цьому стилю також чітка координація і швидкість рухів [9].

Одним з аспектів в джаз-модерн-танці є взаємодія партнерів, а щоб краще налагодити контакт використовують техніку імпровізації, а саме контактну імпровізацію. Завдяки їй можна відчувати свого партнера і контактувати тісно під час танцю. Тоді виникає легкість на сцені і партнери виглядають як одне ціле [2].

Також є декілька принципів по яким можна розпізнати джаз-модерн, а саме: поза колапса – вільна робота хребта за допомогою якого можна здійснювати різні оберти тілом. Важливу роль відіграє координація, так рухи можуть виконуватись двома або більше центрами і в один напрямок. Розрізняють паралелі, коли дві частини тіла рухаються вперед або назад, та опозиція де одна частина рухається вперед а інша назад. Метод contraction виконується на видосі, а release на вдиху. Завдяки цій техніці тіло зменшується в розмірах і навпаки розширюється під час танцю і складних комбінацій [3, с. 28–31].

Джаз-фанк один із сучасних стилів танцю, який утворився завдяки поєднанням елементів джазу, стрип-пластики, а також хіп-хопу і вакингу. Сформувався він в США приблизно років 20 назад, характерний він зміною і різкістю рухів, також і плавними рухами. Джаз-фанк популярний і на теренах телебачення, цей стиль використовують під час зйомок кліпів відомих зірок, так як взято з кожного стиля найкращі з елементів, так є можливість в цьому танці імпровізувати [10].

Афро-джаз виник дуже давно, так як іде ще з стародавніх часів, а вже на теренах сцени він почав формуватись завдяки колективу у Конго які змогли синтезувати танці урбаністичного міста і традиції африканських племен. Афро-джаз став популярним вже в 50–60-ті роки

XX століття, а стало це завдяки тому, що африканці почали боротись за свої права і незалежність. В цьому стилі характерно танцювати з вільною і ненапруженою спиною і тулубом, кожна частина тіла може рухатись сама по собі, маючи свою швидкість і розмах [5, с. 41–42].

Щодо музики в афро-джазі то тут вимальовується ритм африканських народностей до цього додається стукіт барабанів, ритм складний так як в ньому пересікаються ритми барабанів. Відрізнити афро-джаз від інших стилів дуже легко, а саме рухи тіла чітко пов'язані з ударами барабана, акцент руху виконується на акцент ритму барабана. Виконується з енергією, швидко, ритмічно, корпус вільний, є елементи тварин [6, с. 136].

Фольк-джаз – це форма джазового танцю з елементами фольклорного танцю, який був сформований в 90-х роках XX століття. Завдяки цьому стилю хореографи можуть розширити своє бачення, і водночас поєднати зовсім різні стилі між собою, а саме народну хореографію і джазові елементи [7, с. 246].

Як зазначає О. Плахотнюк, що народні елементи в сучасному танці не потребують точного використання народної лексики, так як більше все таки використовується лексика джазу, але присутні національні коріння [4, с. 184–185].

Коли Україна здобула незалежність, митці почали свій розвиток у напрямку українського фольклору. В той момент з'являються фольклорні твори в тому числі і хореографічні вистави. Також джаз-фольк стає популярним на телебаченні, а саме в шоу-програмах таких як: «Танці з зірками», «Майдан». Також вводять цей стиль у фестивалі та конкурси в Україні [7, с. 244–245].

Бродвей-джаз танець – це форма джазового сучасного танцю, і часто користується популярністю в мюзиклах. Виник цей стиль в Нью-Йорку від знаменитої вулиці Бродвей в Лінкольн-центрі. Характер виконання бродвей-джазу залежить від ідеї і стилістики самого мюзиклу [6, с. 136].

Характерний бродвей-джаз танець своєю манерою виконання, а саме ритмічність, імпульс рухів, рухливість різними частинами тіла. Особливість стилю в тому, що під час танцю може рухатись тільки одна частина тіла а інші ізольовані, також протилежність рухів. Роль танцівника це вміло танцювати при тому ще й співати, а також відігравати акторську майстерність. Важливо відчувати ритм і манеру виконання, і через емоцію і рух тіла передати сюжет мюзиклу [8].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Аналізуючи сучасні напрямки які популярні в хореографічному мистецтві, можна затвердити, що більшість нових форм і напрямків танцю пішли від джаз танцю.

Під час пошуку нових стилів танцю митці і хореографи почали синтезувати між собою різні стилі танцю, утворюючи один цілісний зі своєю технікою та манерою. Наведено характеристики таких стилів танцю як: джаз-модерн, джаз-фанк, джаз-фольк, афро-джаз, бродвей-джаз.

Список літератури:

1. Драч Т. Становлення суміжних з модерном напрямів хореографії в Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 5(1). С. 151–154.
2. Луганська Ю. Особливості хореографічної взаємодії партнерів на основі лексики танцю в стилі джаз-модерн : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» / наук. керівник доцент А. Рехліцька;

Міністерство освіти і науки України; Херсонський державний ун-т, Ф-т культури і мистецтв, Кафедра хореографічного мистецтва. Херсон : ХДУ, 2020. 34 с.

3. Никитин В. Модерн-джаз танец: Этапы развития. Метод. Техника. Москва : ИД «Один из лучших», 2004. 414 с.
4. Плахотнюк О. Джаз-танец у контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва України. *Вісник КНУ ім. Карпенка-Карого*. 2013. Вип. 12. С. 179–186.
5. Плахотнюк О. Проблематика розуміння природи афро-джаз-танцю. *Молодий вчений*. 2018. № 7(1). С. 40–44.
6. Плахотнюк О. Сценічні та побутові форми джаз-танцю. *Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка : зб. наук. праць*. Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2013. *Серія педагогічні науки*. Вип. 10. С. 130–139.
7. Плахотнюк О. Фольк-джаз-танец у контексті розвитку сучасного хореографічного мистецтва України. *Вісник Львівського університету : зб. наук. праць*. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. *Серія мистецтвознавство*. Вип. 12. С. 242–247.
8. Бродвейський джаз – це... URL: <http://narodni.com.ua/tantsi/brodveiskii-dzhaz-eto> (дата звернення: 11.11.2020).
9. История возникновения и основные направления джаз-модерна. URL: <https://godance.tv/articles/istoriya-vozniknoveniya-i-osnovnye-napravleniya-dzhaz-moderna> (дата звернення: 11.11.2020).
10. История возникновения танца джаз-фанк. URL: <https://dancedb.ru/jazz-funk/article/istorija-vozniknovenija-tanca-dzhaz-fank/> (дата звернення: 10.10.2020).

References:

1. Drach T. (2018) Stanovlennya sumizhnykh iz suchasnym napryamkom khoreohrafiyi v Ukraini [Formation of related to modern trends in choreography in Ukraine]. *Molodyy vchenyy*, no. 5(1), pp. 151–154.
2. Luhanska Yu. (2020) Osoblyvosti khoreohrafichnoyi vzayemodiyi partneriv na osnovi leksyky tantsyu u styli dzhaz-modern: kvalifikatsiyna robota na zdobuttya stupenya vyshchoyi osvity «bakalavr» [Peculiarities of choreographic interaction of partners on the basis of dance vocabulary in the style of jazz-modern: qualification work for obtaining the degree of higher education "bachelor"] / nauk. kerivnyk dotsent A. Rekhlytyka; Ministerstvo osvity ta nauky Ukrainy; Khersonskyy derzhavnyy un-t, F-t kultury ta mystetstva, Kafedra khoreohrafichnoho mystetstva. Kherson: KHDU, 34 p.
3. Nyktyyn V. (2004) Modern-dzhaz tanets: Etapy rozvytku. Metod. Tekhnika [Modern jazz dance: Stages of development. Method. Technique]. Moskva: ID «Odyn z naykrashchykh», 414 p.
4. Plakhotnyuk O. (2013) Dzhaz-tanets u konteksti rozvytku suchasnoho khoreohrafichnoho mystetstva Ukrainy [Jazz dance in the context of the development of contemporary choreographic art of Ukraine]. *Visnyk KNU im. Karpenka-Karoho*, vol. 12, pp. 179–186.
5. Plakhotnyuk O. (2018) Problematyka rozuminnya pryrody afro-dzhaz-tantsyu [Problems of understanding the nature of Afro-jazz dance]. *Molodyy vchenyy*, no. 7(1), pp. 40–44.
6. Plakhotnyuk O. (2013) Stsenichni ta pobutovi formy dzhaz-tantsyu [Stage and household forms of jazz dance]. *Visnyk LNU im. T. Shevchenka: zb. nauk. prats*. Luhansk: LNU im. T. Shevchenka. *Seriya pedahohichnykh nauk*, vol. 10, pp. 130–139.
7. Plakhotnyuk O. (2013) Folk-dzhaz-tanets u konteksti rozvytku suchasnoho khoreohrafichnoho mystetstva Ukrainy [Folk jazz dance in the context of the development of modern choreographic art of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu: zb. nauk. prats*. Lviv: LNU im. I. Franka. *Seriya mystetstvoznavstvo*, vol. 12, pp. 242–247.
8. Brodveysky dzhaz – tse... [Broadway jazz is...]. URL: <http://narodni.com.ua/tantsi/brodveiskii-dzhaz-eto> (accessed 11.11.2020).
9. Istoriya vozniknovenyya ta osnovni napryamky rozvytku suchasnoho mystetstva [History of origin and main directions of jazz-modern]. URL: <https://godance.tv/articles/istoriya-vozniknoveniya-i-osnovnye-napravleniya-dzhaz-moderna> (accessed 11.11.2020).
10. Ystoryya vozniknovenyya tantsa dzhaz-fank [History of jazz-funk dance]. URL: <https://dancedb.ru/jazz-funk/article/istorija-vozniknovenija-tanca-dzhaz-fank/> (accessed 10.10.2020).